

თეატრი

№ 43

საყოველ-კვირბო სალიტერატურო და სამხატვრო გაზეთი.

№ 43

26 ლვინოზ(სთვე)

გაგონიყვამ ყოველ კვირბოპით

1886 წალსა.

ფასი გაზეთი „თეატრი“-სა ერთის წლით..... 5 მან. ხსსუკვარ წლით.... 3 მან. სხვა ვადით ხელის მოწერა არ მიიღება.

ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში რედაქც. კონტორაში აწარწისუკუელ ქასაგას. ფოთში ბ-ნი ბესარიონ კალანდაქსთას.

ცალკე ნუმერი გაზ. „თეატრი“-სა ღირს 15 კაპ.

ისუიდება: თბილ ისში: ხარკვიანის წიგნის მალაზიაში, შავერლოვის სააგენტო კონტორაში, ალისხანოვის პაპი-როზის მალაზიაში, ხიდის ყურთან. ქუთაისში კილაძეთ წიგნის მალაზიაში და ბათუმში პარიკმანერ არსენასთან.

გამოგზავნილი სტატიები, კორრესპონდენციები, ლექსები და სხვა წერილი წერილები, თუ რედაქციამ საჭიროდ დაინახა შესწორდებიან. რედაქცია უპირჩილესად სთხოვს ბ-ნი წერილების ავტორი სტატიები გარჩევით იუვენ დაწერილნი.

გამოგზავნილი ხელთ-ნაწერები რედაქციაში ინახება მხოლოდ ერთს თვეს. სტატიების უკან გაგზავნას რედაქცია არ კის-რულობს. ყოველ წერილში აუცილებლად მოხსენებული უნდა იყოს ავტორის სახელი, გვარი და საცხოვრებელი ადგილი.

გარეშე მცხოვრებობათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію газ. „ТЕАТРЪ“ Галерея быв. Артируни № 110.

ქართული თეატრი

დღეს ქართული დრამ. დასისაგან წარმოდგე-ნილი იქნება:

I

ხ ა თ ა ბ ა ლ ა

კომედია 4 მოქმედ. და 6 სურათად გაბრ. სუნდუ-კიანცისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქბ-ნნი საფარ.-აბაშიძისა, ნ. გაბ-ცაგარდისა, მ. ლეონიძისა ბ-ნნი აბაშიძემე, აწუ-რელი, მესხიევი, მქსიამიძე და სხვანი. დასაწყისი სწორეთ 7¹/₂ საათზე.

ქართული თეატრი

წარსულს კვირას ქართულ დრამ. საზოგადოების დასისაგან წარმოდგენილი იყო 3 მოქმედებიანი კო-

მედია კნ. ბარბარე ჯორჯაძისა „რას ვეძებდი და რა ვპოვე“ და 1 მოქმედ. ვოდვეილი „სუსტი მხარე.“ „რას ვეძებდი და რა ვპოვე“ როგორც კომედია, როგორც სარკე საზოგადოებისა, მეტად სუსტი და მკრთალია, თუმცა ალაგ-ალაგ ეტყობა ავტორის სურვილი საზოგადო სატკივარის, დღიურის ვა-რამის შეგებისა. რაც უნდა იყვეს პატივცემულ კნ. ბარბარე ჯორჯაძისას ეტყობა, რომ თვალის, ყურიც და კალამიც უჭრის... ეს კი სასიამოვნო მოვლენად უნდა ჩაითვალოს ჩვენს უსუსურს დრამატულ მწერ-ლობის ასპარეზზე, მით უმეტეს რომ დრამატურღათ ამ შემთხვევაში ქართველი ქალი გამოდის. უმთავრეს როლებს ამ პიესაში ასრულებდენ ივ. ცაგარელი, ვ. აბაშიძე, ნ. გაბუნია-ცაგარლისა და მ საფარ-აბაში-ძისა.

ივ. ცაგარელს საპასუხ - გეზო როლებისათვის არც ღონე და არც გამოცდილება მოსდევს. ანეტიკა

როლში ვ. აბაშიძე ჩვეულებრივად საუცხოვო რამ იყო, მ. საფარ-აბაშიძისამ თალალას უფერული როლი ჩინებულად წარმოადგინა და ერთს ადგილას თავის ამხანაგს ნ. გაბ-ცავარლისას დიდი სამსახური გაუწია, როცა ამ უკანასკნელმა «ასსანა» «თაღაღაღა» მონააღლა... გაბ-ცავარლისა მაქთაღას როლს კარგათ თამაშობდა, მაგრამ როლი რომ უკეთ სკოდნოდა და წამ-და-უწუმ „რა ჭკეან, რა ჭკეან“ რომ არ ეხმარა, უფრო დიდს შთაბეჭდილობას იქ-ნიებდა მაყურებლებზე. ერთი შენიშვნა კივე: სად გაუგონია გაბუნ-ცავარლისას, რომ სცენაზე ადამიანს თვალში აფურთხებდენ?.. ასეთი „რეალიზმი“ ცოტა არ იყოს სამარცხენოა... აქ უადგილო არ იქნება ერთი გარემოება აღვნიშნოთ: კნ. ბარბარე ჯორჯაძის კომედი-აში გამოყვანილი მაქნაკალი მაქთაღა ძრიელ წაჭავს ავ-ცავარლის ხსენებას, ასე რომ ზოგს დიდი დე-ები ჰგონია... ალაგ-ალაგ რომ დაეკვირდეთ, ფრანგე-ბიც, სიტყვებიც და ტირილებიც, კი უჭევანან ერთმანეთს, მაგალითად ის ადგილი, სადაც მაქთაღა ამბობს: რ-მ-დენი გონჯი გამისაღებიაო და სხვა... თუმცა იერება არ ლაღატობს „რას ვეძებდი და რა ვბოვე“ უფრო აღ-რე არის დაწერილი, ვიდრე „ხანუმა“... ვ. მელი-ქიჯისას თივისი როლი რომ უფრო გამოარკვევით გამო-ეთქვა უკეთესი და სასიამოვნოც იქნებოდა. რაც შეეხება იმის, რასაც „ივერიის“ რეცენზენტი ამბობს, რატომ გონჯად და ბრუციანად არ ჰქონდა 'სახე გაცე-თებულო. ეს ჩვენის ფიქრით შემცდარი აზრია. სცენა ემტერება ყოველ გვარ გარეგნულ სიგონჯეს, სიმამინ-ჯეს და მართალიც არის. არამც თუ ხცენაზე, არა-მედ კერძო ცხოვრებაშიაც კი გვეზარება ბრმების და და-სახიჩ-ებულების ნახვა. მაქსიმედ მოურაუის როლში და აწყურელი გლეხი სოლის როლში კარგები იყვნენ. ჩვენ ბ-ნი აწყურელი პირველად ენახეთ გლეხის რო-ში და გვეშინოდა იმის მაგიერად, მაგრამ შიში უსა-ფუძვლო გამოდგა.

ვოდველი „სუსტი მხარე“ მეტად მხარულად წარმოადგინეს. დივერტისმენტში ვ. მესხიევმა წაიკით-ხა ეხატანგ ორბელიანის ლექსი «გელათი» და პირველ შემთხვევისათვის კარგად იყო. სასურველი იქნება, რომ ვ. მესხიევმა მოამზადოს რამდენიმე ლექსები სცენისა-თვის, მით უფრო რომ ჩვენ ვერ არც ერთი ხერხი-ანი და არც უხერხიო ლექსების მკითხველი არა გვეყვს; მესხიევს კი, როგორც წარსულს კვირას შევატყვეთ, ლექსების კითხვა ადვილად შეუძლიან, რადგან საუც-ხოვო მელიოდური ხმა აქვს, ნ. გაბუნ-ცავარლის ს. მღერა „ქმუნის მახვილი“ მეტად სუსტი იყო-ამის

მიზეზი თვითონ პატივემულ არტისტი-ქალს ჩვენზე უკეთ უნდა მოეხსენებოდეს.

წარსულს ოთხ მხატვარს ქართ. დასმა წარმოადგი-ნა ოთხ მოქმედებიანი ღრამა „ცოლი-მეუღლე“ ამ პიესაში იხატება ნამდვილი ცხოვრება, ყოველივე მი-სის ავ-კარგიანობით, ყოველივე მასის პრობით და პაეზით. უმთავრესი დედა-აზრი პიესისა იხატება ორ სიტყვაში, რომელსაც ამბობს უკანასკნელ სცენაში გიორგი ბედუქურაძე: „მე გამტყუნებ შენს მშობლებს, შენს აღმზრდელებს!“ გარყვნილ, მედიდურობით ვაბე-რილ, გაკოტრებულ კნ. ბარბარე მხარაძისას ქალი „კნიაჟა ნინო“, გაფუჭებული დედის აღრზდით და დედის შესაფერ საზოგადოებით, ცოლად მიჰყვება პა-ტიოსანს, მაგრამ სუსტ ხასიათის მუშაკს მამწვილ-კაცს და რა თქმა უნდა პირველი მეუღლეობას ვერ უწევს თავის ქმარს, რომელიც „ქრთამების აღებას არ ჰკა-დრულობს“ და ბედნიერად დაწყებული ცოლ-ქმრო-ბა მეტად უხედურად თავდება... ჩვეულებრივი ამბა-ვია ამ ჩვენს მატერიალურ, პრაქტულ დროში!...

საგანგებოდ შესრულებს თავისი როლები ვ. მე-ხიევმა და საფ.-აბაშიძისამ. პირველმა სუსტი ულო-ნო, პატიოსანი ყმაწვილი კაცის როლი და მეო-რემ, — ქარიანი, გაფუჭებული, უგულო, ბაღე-ბის და „ვეჩერების“ მოყვარული ქალის როლი. ორივეს ეტყობოდათ როლებს დაჰკვირვება და გო-ნების თვალთ გაზომვა როლების ხასიათებისა, თუმცა ბ. მესხიევისაგან უფრო მეტს მოველოდით მე-ტად ხელოვნურად თამაშობდენ აგრეთვე ნ. გაბუნ-ცავარლისა და ვ. აბაშიძე; ორივენი ჩვეულებრივის სიმართლით, ერთ-ზომიერობით და ადვილად არდგე-ნდენ თავიანთ როლებს, თუმცა გაბ-ცავარლისა როლის ცოდნაში მეტად კოჰლობდა და ალაგ-ალაგ ხასიათის მართლ წარმოდგენას ძრიელ შორდებოდა. მაგრამ დაუნის გვირგვინი ამ საღამოს ღირსეულად და-ინება მ. ლეონიძისამ მარიამის, გიორგის დე-დის როლში. — დიდის დრამატიზმით და მწვავის გრძობებით შესრულა პატივემულმა არტის-ტი-ქალმა შეიღთან გამოთხოვების სცენა. მთე-ლი თეატრი ააშფოთა, ყველა, დიდიც პატარაც აატირა. ასეთი წუთები სცენაზე იშვიათი მოვლენაა და ბედნი-რია ის არტისტი, ვინც მაყურებლებს გამოუწევს ცრე-მლებს თავის გრძობიერის თამაშობით!.. კ. მაქსიმე-დემ თავისი როლი უფრო ცუდათ ითამაშა, ვიდრე ჩვენ მოველოდით. საზოგადოდ პიესამ საგანგებოდ ჩაიარა და ღმერთმა ჰქნას, რომ ასე განაგრძდეს ჩვენი დასის საქმე-ხალხი კი ძალიან ნაკლებად დაესწრო პირველ წარმო-

დგენას და მეტადრე მეორე: კასსაში სულ შეიღ თუმან ნახევარი შემოსულა; კომიტეტს კი ყოველი წარმოდგენა არა ცხრა-ათ თუმანზე ნაკლებ უჯღე-ბა...

ვალეო—ა.

რუსული თეატრი

წარსულს კვირას რუსულ თეატრში წარმოად-გინეს ოპერა „ვილჰელმ ტელი“ ეს ჩინებული ოპერა საკმაოდ კარგათ ითამაშეს. კარგი იყვნენ ბ-ნი ლიუ-ბიმოვი და ქ-ბ-ნი ცეზარ—ინსაროვისა. ორშაბათს წარმოდგენილი იყო „დემონი“. ეს ოპერა საზოგა-დლოთ კარგათ არ მიღის, ხალხი სრულგვით არ იყო: ერ-თი ათიოდე კაცი იჯდა სკამებში და დანარჩენი გა-ლერეიაში. (რიგოლეტში) თავი იჩინა ახალ-გაზდა არ-ტისტმა ბ-ნმა ლიუბიმოვმა. სიმღერას გარდა საუცხოვო იყო არტისტის ხელოვნური თამაშობა დრამატიულ აღვილებში, მშვენიერი გრიმი და გარეგნობა არტის-ტისა დიდს შთაბეჭდილებას ახდენდა მაყურებლე-ბზე.

კვირიდან კვირამდე

✕ ამ თვის 13 პეტერბურღში დიდი მთავარის მიხედვით ნიკოლოზის-ძის დღეობაზე მათსეე სასახლეში სხვათა შორის დასწრებიან ბევრი კავკასის მხედართანი. ნადიმის დროს სხვათა შორის დაულოევიათ სადღეგრძელო ჩვენი ქვეყნისათვის და ბოლოს ქართულ ენაზე უმ-ღერნიათ ჩვენი განთქმული „მსჯელ უსმაიქ“

✕ წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგილოე-ბას განზრახვა აქვს ბათუმის სკოლა სოფლად გადა-იტანოს, აქარაში ან ქობულეთშიო.

ბაირონიად.

ოჰ! თუ რადსმე, მშენიერსა სიზმარში გართუდს, მომჩვენების ანთუული შენგან ტრფიალი, ნუ უკვე მართლად არ შეპინდობ ამ სიამეს სრულს და ერთს წუთს სიზმარს შემანანებს მაგ რისხვისაღი?

სომ სიყვარულს შენსას გზოვებ მართა მე სიზმრად, ის შესაძლოა ცხოვრებაში მხოლოდ ოცნებით, და რას მოაწვეს-მის ცვლილება გაჭჭრება მსწრაფლად, რაღა მინება მე?—ოხვრა, კენკსა, ცრემლი გოდებთ...

მსწრაფლ მიმადინე, დამისუტე ორთავე თვალები, სული დაშატე ტკბილ-სიზმრებით, შემდეგ საჯაოს... ოჰ, თუ ემსგავსა იმ დამისას ესე სიზმრება, ბედნიერებას რა-რის უძღვის იგი სულს მართლად!

ნუ, ნუ შეარყე მოჭეფრებითა წარბთა სისტავად, ნუ დაწარბები შეიღვასს თვალს ჩემის ბედისას, რადესაც სიზმრად კვადნიერობ შენთან ამ რავად, ის სასუიდი მაქვს, ხაჩკსა ვიხდი სეტანჯუკეისას!

დე, მან მახუჭოს ეგ დიმიდი მინაზებუელი, ნუ ფეჭრებ, მისთვის ქვენიერი არ მქონდეს ტანჯვა, იმ წუთიერი ნეტარების ნაცვლად თან დამდეგს განჯვიძების ვამს საზარელი თავით სრული დასჯა.

სვანი.

ს. ახალ-გალო. 1886 წ. 21 სექტემბერს.

თეატრის კვირა

✕ ოზურგეთიდან გეწერენ, რომ ამ დღეებში იქ ყოფილა და კონცერტი გაუმართავს ჩვენს გამო-ჩენილს მომღერალ-არტისტს ბ-ნს ფილ. ქორიძეს თა-ვისი პატარა დასითა. საზოგადოება, ოზურგეთისთანა პატარა ქალაქის შეთავსებით, საკმაოდ დაწრებია და ძლიერ კმაყოფილიც დაჩენილა ბ. ქორიძისა.

✕ იქილამე გვატყობინებენ, რომ ახალციხილამ ბათუმამდი გაჰყავთ დიდი გაა-ტყევილი, რომელსე-დაც ეს ორი თვეა მულამ დღე ორი ათასი სალდათი მუშაობსო. გზა იწყება ახალციხეს, გადიარს სურების ღარლოს გურიაში, მერვე მოიმართება აქარის ქელზე, გადიარს სოფ. ხანას და იქიდან ბათუმ-ში მოვაო.

ხალსური პოეზია

(ლექსნი, ანდაზები და გამოცანები, შერეობ. ვ-საგან.)

ა. გუ⁴იაში შეკრებილი.

I.

დროსა შევესწარ ასკოსა, გულს ტუცხლი გამაღვას;
ღინჭილოდ სთლიან იაგუნდს, ბრლიანტსა და ლალებსა,
აღმასით ჭკაწმენ ვირებსა, აკრავენ ოჭროს ნაღებსა,
ბეღაურს ცხენს კი გურტანს სდგმენ, სტემენ... ვინ შეიბ-
რალებსა!?

II.

უძვირფასესად მივიღო, თუმცა მიბოძო თმია,
მალმად დაეხელო, ვაკოცო, ხშირად ვიძახო „კაია!“
ტანსე სუღარი ჩამატვი, გულზე დამადეო ჭკაია,
და ამავე წაშში მოკალი — თუ მიჭნურთ გუგს სსკაია!..

III.

ზღვიდან ამოსული — ცვარმა დაღრჩო.

კატა რომ თეეს დანახავს — გბილები ატეივდება.

შენსას მოკალ, მისრია, სიცილი და „ოჭოჭოი“,
ჩემსას მოხვალთ, მეშინა, ვაამე, რა ვენა ოპოპო!

ბ. იმერეთში შეკრებილი.

მე ქალი მძულს ნაგრუნალი, გურტუმ-ბარკალ დატეუჭილი,
კაცი სხვისას მოღსენილი, თავის სახლში დაღრუჭილი.

ცოლეურსა მივიღოდი, მიკითხიდი ატამსაო,
აქეთობას მოვიღოდი, მოვიკრებიდი ნათასაო!

ღამაზო და მშენიერო, ღვინის ფერო მმინარე,
მე რომ შენკენ წამოგული თავი მოიმძინარე.

აფრინდი შავო მერცხლო, დაჭეუ არაკეის პირსაო.
ნეტავ რა გაუჭირდება შენი დედამისი შვილსაო!

მინდორ-მინდორ დავიღოდი, აღაგ-ხლაგ ჭოჭეი იყო;
მე საწვალმა რა კიცოდი, თუ ის გოგო კოჭლი იყო!

სიღარიბე და ობლობა, ორივე გამომივლას.
სჭობს სიღარიბე ობლობას, ობლობა მტრათ მწვლას.

(შერეული ნაშალია ვაბ-ცაგარლისაგან.)

მანგლისი რომ ააშენეს, წყარო ადინეს მიღითა;
სასახლეები დამართეს, თეთრად დალესეს კირითა.

იქ რომ ერთი ქალი იყო ხელებს იღებდა ინიოთა,
თრიალეთადგან მეცხვარე უკვლს ეზიდება პირითა.

კამბეჩივით ლაფში წვეხარ, გვერდზედ გაცნია ტალახი;
თავი მოკალეულ ქვას გიგავს, შენ რაღათ გინდა დაღაჭი.

მალღა-მალღა დაფურინამდი, დაკვირდი ქორიეთა,
მუძუ-მუძუ დავგინასე, თუთრი გჭონდა ბროლიეთა.

ბიჭო! რას გადამივიდე, რას ამიტყე შარები.
დღედა-ღამე რომ გიუბელო, მინც არ დავიღალევი,
ისე გაგინდი საქმესა, კვლარ გაიგნო ვარები.

ურემს თავი დაუდე, დაუდე და დამეშალა,
გოგო, იქით გამეცალე, საღერღელი ამეშალა.

შერეული ავქსენტი. ცაგარლისაგან.

ღრამატიული საზოგადოების

კომიტეტს

რადგანაც სოფ. ქვემო-ქალაში შემდგარია პატარა
ღრამატიული დასი სკოლის შეგირდებისაგან და სცე-
ნის მოყვარე ადგილობრივი თავადიშვილებისაგან და
რადგანაც არა ერთხელ და ათჯერ გავვიმართამს წა-
რმოღგენები სკოლის დარბაზში, ამისათვის უმორჩი-
ლესად ეთხოვე დრამ. კომიტეტს რამდენიმე სუბსტი კო-
მედიები გვათხოვონ, რადგანაც რაც ხელში გვექონდა მაგ.
— «ცოლი თუ გინდა ეს არის», «კატა აწონა» «ტივით
მოგზაურობა», «ცოლები დაეკარგეთ», «ბაიყუმი», «მა-
თიკო» და «ძუნწი», გვითამაშნია, უნდა მოგახსენოთ რომ
ადგილობრივი საზოგადოება თანაუგრძნობს ჩვენგან
გამართულ წარმოღგენებს. წარმოღგენებიდან აღებუ-
ბული ფულიდან ჩვენ განვიზარახეთ ქართული წიგ-
ნების ბიბლიოტეკა გავხსნათ. სა მთუმნამდე კიდევ გვაქვს
ხელში წინანდელ წარმოღგენებიდან აღებული. —
იმედი გვაქვს, კომიტეტს ჩასდგება ჩვენ მდგომარე-
ობაში და გამოგვიგზავნის დროებით შემდეგ კომე-
დიებს და ეოდვეილებს: „ცელქები, ბნელ-ოთახში,
დატრიალდა ჯარა, ბუტიაობა, ანტონოვის კომედი-
ები, ხათაბალა, თ. რ. ერისთავის ხელთ ნაწერ კო-
მედიებს და ეოდვეილებს, ზოგს გადავსწერთ და ზოგს
წარმოღგენის უმაღლე მოგართმევთ.

ქვემო-ჭალის სკოლის მასწავლებელი ნიკო ლეონიძე.

ანუ დატეხულს ესრედ მასხვს სხვაც მივაყოლოთ და გნადლოთ იგი, თუ პირველი არ გამოგადგამს. აბა ვითყობოთ... დამატად... თქვენს სიამარვეებზედ ჩვენ დიდის აზრით ერთმანეთში ნაძლეუსაც და ვალებოთ... კარგად მივაკენ: მას კვადე, ცხარედ იბრძოლო და ამ ბრძოლის და სიცხარის დროს რომ მოგწყურ-

დებათ, ის სომ მოითხოვს სასძელს რასმე... მეც მზად ვიქნები და მივაწოდებ სახსრს ჭიჭის... ოღონდ ამ ჭიჭის რაგორმე ტუნი დააკაროს... მორჩა, გათავდა. ჩვენი განზრახვა შესრულდება, თუნდ შენი დაშნა შესამით ნამზადი აივადინოს.—ჩემად, მოიცა...

(შემოდის დედოფალი.)

რას ამბავია, დედოფალო, ვინა ხმაურობს?

დედოფალი.

ერთი მეორეს მწუხარება ფეხ-და-ფეხ მოსდევს: ლაერტი, შენი და, ოფელია, წყალში დაიდრჩო.

ლაერტი.

როგორ დაიდრჩო?... სადა, მერე?

დედოფალი.

მდინარის პირად

ერთი ტირიფი სდგას მერთალ ფოთოლთ წყალში შინარე. იქ მისუღიეო ოფელია და მოეგრავა ჭინჭარ-ყაყაჩო, გულისაბა, ჭრული ბალახი, რომელსაც მწეემსნი ენა-მეტნი ცრუდს სახელს სდებენ და ჩვენნი მორცხენი სოფლის-ქალნი უხმობენ ჭიჭის. დაწუნავს მათგან კვირგებები სხვა-და-სხვა ფერი, ასულა ხეხედ, იქ ნდომია მათ დაკიდება, მაგრამ უცნრად მოტეხილა ბედგარული ხის შტო და ოფელიაც ვეჯილებით თან-ჩაჭყლიდა. წყალზედ სამოსი გარდაშლია, არ ჩაუძირავს და სირინოზის მზგავსად იგი ძველსა სიმღერებს, თავის ბედშავობის უგრძობზელი, ამობდა თურმე— იგი ჭკავდაო წყალში აღზდდეს მდინარის შვილს; მაგრამ როდესაც გაუღენთია ტანთ-სამკაული, საცოდავს უცბად შესწვეტიან ტუბილი გალობა და შლამიანს ფსკერს მიუხიდავს უსულლო კამი.

ლაერტი.

ნუ თუ დაიდრჩო და საშველი არა არის-რა.

დედოფალი.

მკვლარია იგი.

ლაერტი.

ოფელია, წყალმა გიმისხვერძლა, — რას საჭიროა კიდევ ჩემი წყალ-წყალა ცრემლი?! მაგრამ ბუნება ეს ყოფილას და ჩვეულებას იგი თავისას ვერ გადავა. დეე, გამკიცხონ! რაკი დავაფრქვეე ამ ცრემლთ, კიდევ გაგვაუკაცდები. მშვიდობით, მეფეე; თავლის წყალს რომ არ გაუნელა, გულით სახმილებერ მწკავსა სიტყუებს ამოკანთხვედი.

(გაღის.)

ხელმწიფე.

გაგვეთ, გერტრუდაე, ძლივს რაკვარ ცდით დავაშოშმინე და ვშიშობ კიდევ, ამ ამბავმა არ ააღელვოს.

მოქმედება V

სურათი I

(სასაფლაო.)

(შემოდის ორი მესაფლავე ბარებით, ნიჩბებით და სხვ.)

პირველი მესაფლავე.

მას იმ ქალს ქრისტიანულად დამარხვენ? თითონვე რომ მოუკლავს თავი?!

მეორე მესაფლავე.

გუებნები, ქრისტიანულად მეთქი. ნულარ უეურებ, თსარეუ საფლავი. სელმწიფის მოხელემ ავი შეამოწმა და სთქვა, ქრისტიანულად უნდა დაიმარხოს.

პირველი მესაფლავე.

რაკიცი, რაკიცი! თავის უნებურად რომ დამდრჩავლიეო, მასინ სხვა აეო.

მეორე მესაფლავე.

მანც ატრე გამოიყვანეს.

პირველი მესაფლავე.

საიდან, მერე! ხომ თითონ მივიდა წყალთან! აი გამიგონე: თუ მე განგებ თავს ვიდრჩობ, ამას მოქმედება ჭკვიან და ყოველ მოქმედებაში სამი ნაწილია: ესე იგი: მოქმედება, საქმობა და შესრულება, მასსადამე, განგებ დაუდრჩია თავი.

მეორე მესაფლავე.

სხლა, ძმობილო ერთი ჩემიც გაიგონე,

პირველი მესაფლავე.

დამაცადე. ვთქვით, აქ წყალია—კარგი, აქ კაცი სდ-
გას, ძალიან კარგი. თუ კაცი მიდის ამ წყალთან და,
უნდა თუ არ უნდა, თავს იღრჩობს, სჩანს თითონვე მი-
დის. ყური დამიგდე: და თუ წყალი მიდის და აღრჩობს,
მაშინ, თითონ არ იღრჩევა. მაშ კინც თავს არ მოიგ-
ლავს,—არც სიცოცხლეს მოისპობს.

მეორე მესაფლავე.

განა კანონი კერვა?

პირველი მესაფლავე.

კერვა, მაშ. მოხლეკების კანონი კერვა.

მეორე მესაფლავე.

იცი, რა გითხრა, თავადის ქალი რომ არ ყოფი-
ლიყო, არც ქრისტიანულად დამარხავდნენ. მართალი თუ
თუ გინდა, ეს არის.

პირველი მესაფლავე.

მეც მანდა ვარ. ეგ მაწუხებს, რომ დიდატებს სა-
აქოში თავის დაღრჩობასა და ჩამოღრჩობაშიც კი მეტი
უფლება ჰქონიათ, სანამ ჩვენისთანა საწყად ხალხსა. აბა
ერთი ბარს ხელი გაკრათ.—უგელსედ დიდი თავადები
მებაღეები, მიწის-მოსრელები და მესაფლავეები არიან,
ამათ ადამის ხელაბა უჭირავთ.

მეორე მესაფლავე.

მერე ადამი თავადი იყო?

პირველი მესაფლავე.

თავდაპირველად ის განხდა და თავადი არ იქნებო-
და? თავადიც ის იყო, მთაც იმას ეჭირა ხელში და ბა-
რიც.

მეორე მესაფლავე.

სტეუი.

პირველი მესაფლავე.

ურჯულა ხომ არა ხარ. საღმთო წერილი არ იცი?
იქ სწერია, ადამი მიწას სთხრიდა. რით გასთხრი-
და, თუ ბარი ხელში არა სჭეროდა? კიდევ ერთს რასმე
გკითხავ. თუ რიგთან ხასხუსს ვერ მეტევი, მაშინ გატე-
ვი, რომ...

მეორე მესაფლავე.

სთქვი.

პირველი მესაფლავე.

ვინ აშენებს კალატოზსედაც, მენავესედაც და დურ-
გალსედაც უფრო მაგარ შენობას.

მეორე მესაფლავე.

სადრჩობლას დამდგმელი. ეს შენობა ათასს თავის
მდგმურს ამოიჭამს.

პირველი მესაფლავე.

ეგ კარგად მოგივიდა, ბარაქა! მართლაც რომ სა-
დრჩობლად კარგი რამ არის. მაგრამ ვისთვის არის კა-
რგი? იმისთვის, ვინც ცუდს ჩადის; და აი შენც ცუდს
ჩადისარ, რომ ამბობ სადრჩობლად საყდარსედ მაგარიათ.
მაშ სადრჩობლად შენთვისაც კარგი იქნება. ჯერ იფიქრე
სოღმე და ისე სთქვი.

მეორე მესაფლავე.

შენს მეითსამ კალატოზსედ, მენავესედ და დურ-
გალსედ უფრო მაგარ შენობას ვინ აშენებსო?

პირველი მესაფლავე.

ჭო, მითხარი და გაათავე.

მეორე მესაფლავე.

ესლავ ბეტივი.

პირველი მესაფლავე.

აბა?

მეორე მესაფლავე.

ვერა, ვერ ბეტივი.

(შემოდინ ჰა მ დ ე ტ ი და ჰ ო რ ა ც ი ო.)

პირველი მესაფლავე.

ფიქრით თავსნუ ისეთქ; შენს ზანძაც ვინც ცემით
ნაბიჯს ვერ მოამატებინებ, და თუ კვლავ ეგვე ვითხოს
ვინმე, უნასუსე, —მესაფლავეთქო. ამისგან გაკეთებული სა-
ხლი მეორედ-მოსვლამდისა სძლებს. წადი ერთი იო-
განთან და შატარს ეგლის ჩასაკოკლოზინებულა მომიტანე.

(გადის მეორე მესაფლავე.)

პირველი მესაფლავე

(სოხრის და მღერის.)

„ჩემს ბიჭობას გოგოებსა

„გულაინად დაკვედიო,

„კოთამაშობდი, მისაროდა;

„კამ რა ცუდს დროს დაუბერდიო.“

ჰამლეტი.

ნუ თუ ამის გრძნობა ანა აქვს, რას ჩადის: მღერის საფლავის თსრის დროს?

ჰორაციო.

ჩვეულებს კაცს გულცივად გარდაქმნის და ყველაფერს გაუადვილებს.

ჰამლეტი.

ეგ მართალია. ვინც კი სულს ნაკლებად ამუშავებს, მის გრძნობა უფრო მღვიმარე აქვს.

პირველი მესაფლავე.

„უძლეურებამ და სიბერემ
კლანჭი მაგრად ჩამჭიდაო;
„უცხო მსარეს გადამტყორცნა,
„უცნობ სეხედ დამეიდაო.“

(ამოგდებს ადამიანის თავის-ქალას.)

ჰამლეტი.

ამ თავს ერთხელ შირში ენა სდებია და სიმღერაც შესძლებია. როგორ ისერის ეს ბრძოლა მიწაზედ, თითქმის შირველ კაცის-მეგულის კანის თავი იყოსო. ვინ იცის, იქნება ეს თავი ზოლიტიკოსის თავი იყო და ეს ვირი კი როგორ უმართებულად ეწერება! იქნება თავის დროზედ იგი ღმერთთანაც გაბჭობას არ კრიდებოდა. არა, ჰორაციო?

ჰორაციო.

შესაძლებელია, ბატონო ჩემო.

ჰამლეტი.

ანუ ერთ-ერთ კარის-კაცისა, რომელიც ყოველდღე ამბობდა: „დილა-მშვიდობისა, სელმწიფეო ჩემო!“ „როგორა ბრძანდებით, ბატონო ჩემო?“ იქნება ეს და ეს დიდებული იყო და ამა და ამ დიდებულის ცხენს აჭებდა, როცა სურვილი მოუვლიდა, სანუჭრად მიეღო. ესეც სომ შესაძლებელია, ჰორაციო?

ჰორაციო.

რატომ!

ჰამლეტი.

და ესაა კი ბატონ მატლების უღუფთა, კან-შემხმარი, მესაფლავეს ნიშის სასროლ-საგდებელი. აი, ამისა ჰქვიან გარდაცვლა, რომ თვალი გვიტრიადეს და დანახვა შეგუძლია. განა ამ ძეგლების ჰატონი თავის ძეგლებს

იმისთვის უვლიდა, რომ ამ უმზგავსებს გოჭკობივით ეთამაშებინათ! მუ თითონ ძეგლები მტკიავა, ამას რომ ვიფიქრობ.

პირველი მესაფლავე.

(მღერის.)

„ამისთანა ძვირფას სტუმრის
„დასასველრად; თურმე, კმარა,
„თოხ-ნიხაბი, ბნელი ორმე,
„ფიცრის კუბო და სუდარა.“

(კიდევ თავის-ქალას ამოგდებს.)

აი კიდევ... იქნება ეს თავი რომელიმე ვეჭვილის თავი იყო. სად არის ესაა ამის კილოს.. გამობმა, სიტყვების რახა-რუხი, ამის შეკამათება, სამართალზედ ლაპარაკი და ათასი სხვა ემძეობა? რად აძლეეს ამ წუწკს ნებას, რომ მის განზრებით სავსე თავს ტალახიანი ნიშბით ისერის და მოქმედებთ შეურაცხებისთვის დავას არ აუტყვს? ან იქნება ეს გაუბატონი თავის დროში მამულების-მედიველი იყო და მისდევდა კანონის მუსლებს, ვაღდებულობის ქალაღდებს, გარდასახადებს, თავდებებს, წამოდავებებს... მამ ეს არის გარდასახადი იმის გარდასახადებისათვის, რომ ამისი კან-გარდასახადი თავი ესაა მიწითა და მტურით არის სავსე! მამ ამის თავდებები სხვა ნასყიდობაში არ უთავდებებენ, თუ არ ამ ერთ მტკაველ მიწაში? ამას სომ საგტე-სიგანეზედ ორი ნასყიდობის წერილი გარჯად დაჭფარავს; მთელი ამისი ეტრატები ამოღენა უფთში ძლივს ჩაეტეოდან და თვით მიფლობელსაც მტეი ადვილი არ უნდა ეჭიროს?!

ჰორაციო.

ეგ არის ადამიანის ბოლო.

ჰამლეტი.

ეტრატს, მგონი, ცხვრის-კანისას აკეთებენ, არა?

ჰორაციო.

დიაღ, ბატონო, ცხვრის კანისასაც აკეთებენ და სხოს-კანისასაც.

ჰამლეტი.

ვინც კი მაგ ეტრატის საბუთებს ერწმუნება, ისიც ცხვარი და სხო უნდა იყოს. ერთი ამ კაცს გამოკვლავ-ზარაკები.—ვისი საფლავია ეგ, ჩემო მამო?

პირველი მესაფლავე.

ჩემო.

(მღერის.)

„თოხ-ნიხაბი, ბნელი ორმე,
„ფიცრის კუბო და სუდარა.“

ჰამლეტი.

რასაკვირველია, ვერ შენია, რაჲ შიგ გაწოლილხარ.

პირველი მესაფლავე.

შენ შიგ არა წვეხარ და არც შენია და მე თუმცა შიგ არა ვწვეხარ, მაინც ჩემია.

ჰამლეტი.

სტყუი, რომ შენია. საფლავი მკვდრისთვის არის და არა ცოცხლისთვის.

პირველი მესაფლავე.

ასლა, კითხვამ, დიდ ცოცხალ ტუფილში დამიჭირე, რომ გვრე სწორები?! გინდა, შენი წყრომა უგანვე დაგიბრუნო?

ჰამლეტი.

რა კაცისათვის სთხრა მაც საფლავს?

პირველი მესაფლავე.

ის კაცი არ არის.

ჰამლეტი.

მას დედაკაცია?

პირველი მესაფლავე.

არც დედაკაცია.

ჰამლეტი.

მას კისთვის სთხრა?

პირველი მესაფლავე.

ერთი ვისმისთვის, რომელიც—ღმერთმა აკურთხოს ამისი სული—დედაკაცი იყო და ესლა კი მძოვრია.

ჰამლეტი.

ამ წუწეს რა თავისუფალი სიტყვა-პასუხი აქვს! უნდა რუგა ავიღოთ სულში და ისე ველანარაკოთ, თორემ კილოს-გამობით ღამის გადაგვრით. მართლაც და ჭრანცია, ესლა ხალხი თითქო ისე გასტატდა, რომ გლეხებიც კი ცდილობენ თავადებს უგან აღარ ჩამოაჩენ და ოსუნჯობაში ღამის გააფასონ.—რა ხანია, რაც მესაფლავე ხარ?

პირველი მესაფლავე.

მოელი წელიწადი რომ გადათავალა, მე სწორედ იმ დღეს დავიწვე საფლავების თხრა, რა დღესაც ჩვენმა მეფე ჰამლეტმა ფორტიმბრასი დამარცხა.

ჰამლეტი.

რამდენი ხანი იქნება მას შემდეგ?

პირველი მესაფლავე.

შენ კი არ იცი? ვინ არის იმისთანა გამოყვენიუელი რომ არ იცოდეს. ეგ სწორედ იმ დღეს მოხდა, როცა ასლ-გაზდა ჰამლეტი დაიბადა,—აი ისა, რომ გაციულა და ინგლისს გაგზავნეს.

ჰამლეტი.

მართლა; რად გაგზავნეს მერე ინგლისს?

პირველი მესაფლავე.

იმაღ რომ ჭკუა აერია და იქ უნდა დაილაგოს. თუ ვერ მოჰკვებანდა, იქ არც ამითი უჭირს რამე.

ჰამლეტი.

როგორ თუ არ უჭირს?

პირველი მესაფლავე.

ისე რომ იქ სივთეს ვერავინ შეამჩნევს, იქ ვეკლანი გიუები არიან.

ჰამლეტი.

მერე, რამ გააციეს?

პირველი მესაფლავე.

ამბობენ გადაირიაო.

ჰამლეტი.

როგორ თუ გადაირია?

პირველი მესაფლავე.

ისე, ჭკუა დაჭარბაო.

ჰამლეტი.

რასეუდ დაჭარბა?

პირველი მესაფლავე.

რასეუდ და აი ამ მიწასეუდ.—მე ოცდაათი წელიწადია მესაფლავე გასლავარ,—ბიჭობიდანვე ვადგავარ ამ სელაბასა.

ჰამლეტი.

ადამიანის გეამი რამდენი ხანი გასძლებს გაუსრწნელი მიწაში?

პირველი მესაფლავე.

თუ სიცოცხლეშივე არ გაიწრნა—ესეც სშირად მოსდება ხოლმე—რეა-ცხრა წელიწადი გასძლებს,—დაბალი ცხრას გასძლებს.

ჰამლეტი.

დაბალი სხეულებეუდ მეტი რით არის?

პირველი მესაფლავე.

იმას ტყავი ისე აჭეს გათელილი თავის სელობაში, რომ დიდხანობამდის წყალს არ შეუშეებს და რა განსწნის გაცის გვამს, ის შეჩვენებული წყალი რომ არ იყოს. აი ეს თავი, სწორედ ოცდასამი წელიწადია, რაც მიწაში სძვს.

ჰამლეტი.

ეგ ვისი იყო?

პირველი მესაფლავე.

ერთის სუფელი ტაკი-მისხარასი. როგორა გგონიათ, ვისი უნდა იყოს?

ჰამლეტი.

არვიცი სწორედ.

პირველი მესაფლავე.

დასწვევლას ღმერთმა იმისი ჩერხეტა თავი! ერთ-სელ მთელი ბოთლი რეინის ღვინო ზედ გადმოძასნა. ეს თავი იორიგის თავია, სელმწიფის სუძარასი.

ჰამლეტი.

(თავის-ქალას ხელში აიღებს.)

ესა?

პირველი მესაფლავე.

სწორედ ეგა.

ჰამლეტი.

საბრალო იორიკ! მე მასხოვს იგი, ჰორაციო. საკვირველი სუძარა და შენაიერი ამბების მოძებნი იყო. ათასჯერ მეტად უტარებოვარ თავის მხარზედ და ესლა როგორ მეზინებდა იმისი ნახვა. ღამის გული ყელში მომეზვინოს. აი აქ ჰქონდა ის ტუჩები, რომლისათვისაც, ვინ იცის, რამდენჯერ მიკოცნია. სად არის ესლა შენი მსარულეება, შენი სიტყვაჲ? შენი სიმღერა? ნაპერწკლები შენის ოსუნჯობისა, რაც ყველა მონადიმეთ აცინებდა, ახარხარებდა? რატომ ეს მანაც არ შეგიძლიან, რომ სასაცილოდ შენი კბილების-გრეჯა აიგდო? სად არის შენი სავსე, მოცინარი ღოყები? წადი ესლა ამა და ამ ქალბატონის ოთახში და უთხარ, რომ თუნდ ერთი ადლის სისქე ფერუმარლი წაითხუნოს, იმის ბოლო მინც ეს არის. უთხარ ეს ამბავი და გააცინე. ჰორაციო, თუ გიყვარდე, ერთი რამ მითხარ.

ჰორაციო.

მიბრძანეთ, რა გნებავთ,

ჰამლეტი.

როგორ გგონია, ვითომ დიდი ალექსანდრეც საფლავეში ამას ეგვანებოდა?

ჰორაციო.

უშკვლად.

ჰამლეტი.

და სუნიც ასეთი ეჭნებოდა? ფუჰ!

(თავის-ქალას ძირს დააგდებს.)

ჰორაციო.

სწორედ ეგეთი.

ჰამლეტი.

ოჰ, ჰორაციო, როგორ ადვილი ეოფილა ჩვენი გარდაცვლა უბრალო სასმარ ნივთად! რატომ არ შეიძლება, ვითომ, რომ გონებით მიუყვეთ და დიდი ალექსანდრეს ნაშთი ლუდის ჭურჭლის საცობში ვიპოვოთ?!

ჰორაციო.

გაი ძალი საბუთები დატვირდებოდათ მაგისტვის.

ჰამლეტი.

ეგ ისე მნელი არ არის, როგორც გგონია. არც გადაჭარბება დამტვირდება და არც დაუფერებელი საბუთების მიღვენა. აი იფიქრე: ალექსანდრე მოკვდა, ალექსანდრე დამარხეს, ალექსანდრე მტკრად იქცა. მტკერი და მიწა ერთი და იგივეა. მიწისას თისას აკეთებენ და რა არის აქ დაუფერებელი, რომ ალექსანდრეს მტკრისგან შექმნილ თისით ჭურჭელს პირი დაუტონ!

„თისხდ გარდამტყა კეისარი ეოვლად ძლიერი, და სასლთ სალესად სმარობენ მას, მას ქვეუნი მხარავს!“

„ის, ვის წინაშეც შიშით ძრწოდა ურიცხვი ერი, ამითრის სუხსისგან უბრალო ქოხს ესლა იფარავს.“

ჩემად, ჩემად, შორს მივდეთ. აქ სელმწიფე მოდის.

(შემოდის პროცესია. წინ პასტორები მოჰდგვიან; მოაქვთ კუბო ოფელიასი; უან მოსდგვიან: ლაერტი, მოზარენი, სელმწიფე, დედოფალი, ამაღა და სხვ.)

ოჰ, დედოფალიც... კარის-კაცნი... ნეტა ვის მარსვენ? მერე ესეთის მოკლე წესით. ეს იმას ნიშნავს, რომ მიცვალებულს თვით მოუკლავს თავისი თავი.

უშკვლავა, დიდი-კაცი იქმნება ვინმე. იქით მივდეთ ჩვენ, ჰორაციო, და ყური გუგდოთ.

(უთხრეში დადგებიან.)

ლაერტი.

დაჩხა რამ წესი ასაგები?

ჰამლეტი.

აი ლაერტიც,

კეთილშობილი, სულ-მანალი, უმანკილი-გატი.

ლაერტი.

დაჩხა რამ მეთქი კიდეე წესი?

პირველი პასტორი.

ჩვენ შევასრულეთ ყოველივე, რის ნებაც გეძონდა. საეჭვო იყო მის სიკვდილი და კვლევისის წესი უმადლესს ბრძანებას რომ არ შეეცვალა, მორედ-მოსვლის დღემდე იგი წეს-აუგებლად სამარეს უნდა დებულყო. ღოცვის მაგივრად, უნდა აგვეესო მის საფლავი ქაბით, კანკებით; მაგრამ გვირგვინი უბიწობის წილად ვარგუსეთ, ყვაკილებითა მოკრთეთ იგი და ზართა რეკით ამ უგანასკნელ სადგურამდე გამოვაცილოთ.

ლაერტი.

მამ ყველაფერი შეასრულეთ?

პირველი პასტორი.

ყოველისფერი.

ჩვენ რომ მაგისტრის გვეკვლობა საგალობელი და უფლისაგან მოგვეთხოვა იგი მშვიდობა, რაიც კეთილად განტეკებულთ სულთ უნდა ერგოთ, — მიცვალებულთა წირვას მაგით შევავინებდით.

ლაერტი.

კუბო სამარეს ჩასვენეთ. მაგის შენეერ, უმანკო სხეულს ზედ ამოვა ია და ვარდი. — შენ კი, მამაო, უღმობელო, მე ამას გეტყვი: ჩემი და ნეტართ ანგელათა დასში იქნება, შენი ხვედრი კი ჯოჯოხეთში კბილთა ღრჩენას.

ჰამლეტი.

რაო ეს რა სთქვა, ჩემი დაო! რა, რაფელი!

დედოფალი.

(ყვავილებს ახევის აუბოზედ.)

მშვიდობით, ტკბილო რაფელიც, და ეს ყვავილინი

სიშენიერეს შენსას ერგოს შენეერ ხარკად. მე ვიმედობდი, რომ ჩემს ჰამლეტს შეგერთავდი ცოლად, შევამზადებდი საქარწილო შენსა საგებელს, ის კი არა თუ მოერთვა მერგო შენის სამარის.

ლაერტი.

რა, ათას-გვერდო მწუნსარება, თავზედ დაატყედი მრავალ ათასჯერ იმ წვეულს თავს, ვის ბოროტებად გონება შენი გამოვწინა, ჰკვავ შეგირფია. მიწას ნუ ჩაჭერთ, დამაცადეთ კიდეე ცოტას ხანს, რომ ერთხელ კიდეე დაწველულგულს მკერდზედ მივიკრა.

(ჩახტება საფლავში.)

გადმოგვყარეთ უხვად ესლა ცოცხალსაც, მკვდარსაც, კიდრე ამ ვაკე ადგილს მიწის მთად არ გარდაქმნით, რაიც ზემოდამ დაჭყურებდეს მალაღს შელიონს და თვით ზეცამდე აღმართულსა ლაჟვარდსა ოლიმპს.

ჰამლეტი.

(წინ წამოდგება.)

ვინ არის იგი, ვისიც სვედა ასე დადაღებს, ვისიც გოდება მიმომავალთ ვარსკვლავთ ამწუნებს და ერთ ადგილას აჩერებს; ვით შემერთალსა მგზავრსა? მე ვარ დანიის პრინცი, ჰამლეტი.

(საფლავში ჩახტება.)

ლაერტი.

რა მაგ შენს სულსა ტარტაროსების კერძად გავსდი. (შეეცაკება.)

ჰამლეტი.

იქით დადექი.

ღოცვა-გედრება არ გცოდნია. გაუშვი სელი, ეელში ნუ მიტერ, თუმც არა ვარ ზვი და ცხარე, მაგრამ გირჩევ რომ მომერიდო, არ ამადლეო. სელი გაუშვი.

ხელმწიფე.

გამეკლეთ.

დედოფალი.

რა, ჰამლეტი, ჰამლეტი.

ყველანი.

როგორ კადრულობთ!

ჰორაციო.

ნუ ინებებთ, ბატონო ჩემო.

(კარის-კაცი გააშველებენ და საფლავიდან ამოიყვანენ.)

ჰამლეტი.

მე ამ საგნისთვის მზა ვარ ბრძოლად გავიმოთ იგი, ვიდრე თვალთ ჩინი საუკუნოდ არ მომეშლება.

დედოფალი.

რას საგანს ამბობ, შვილო ჩემო, გამაკებინე.

ჰამლეტი.

მე ოფელიას მიეკარდა და ორმოც-ათას მძის ერთად მოგროვილთ ჩემსაკით გერ ეგებებოდნენ, — მითხარ შენ იმის გულისთვის რას მოიქმედებდი?

ხელმწიფე.

ლავრტ ეგ ჭკვიდამ შემცდარია.

დედოფალი.

გემუდარები,

ღვთის გულისთვის მოუთმინარ.

ჰამლეტი.

სა მჩვენე,

შენ რას იზამდი? იტირებდი? იმარსულებდი? იბრძოდი, ანუ გაიგლეჯდი გბილით შენს სსუელს? დალევი მთელსა მდინარესა, ვოფოებს სჭამდი?... მეც მას ვიზამდი. თუ, მოსკედი აქ საკალალოდ? და მის საფლავში ჩასტი ჩემის გამოფარებით? გინდა, ცოცხალი დამარსო? მეც შენთან ვარ. შენ კიდევ მთებზედ ღაზარაკობ და მეც ვაბუღს ვარ, ურცხვნი ქედნი თავს დაგვატყდენ, ზე აღიმართონ, ვიდრე თვის წვერით მეგზებარე მზეს არ მისწვდებიან, ვიდრემდე ოსისა ფეტვის მარცვლად არ გამოინდება. შენ ჭვიდრი, მაგრამ მეც შევიძლებ შენოდენ ყვირილს.

დედოფალი.

ეს ჭკვიდამ შეშლის ბრალი არის. სშირად სიგიჟე მოუგლის სოღმე ცოტა-სნობით, თუმცა მალე ჭჭრება და მასინ იგი მოთმინებით ემზავსება მტრედს, თვის ოქროს-ფერთიან ბარტუებისთვის გულ-შემატკივარს, და არის სოღმე მოღრუბლული, განუმებული.

ჰამლეტი.

მითხარი, ლავრტ, აგრე მტრულად რისთვის მებყობი?

მე ხომ ყოველთვის მიეყარდი შენ, მაგრამ დაეკსნათ... დეე თვის ძალა ჭერეგულეს გამოინინოს, დეე კატამც იენავლოს და ძაღლმაც იეეფოს.

(გადის.)

ხელმწიფე.

გოსოკ, ჰორაციო, უგან გაჭეუე და ყურე უგლო.—

(ჰორაციო გადის. ლავრტს.)

გაიძლიერე მოთმინება წუხანდეღ სიტყვით და იმ განზრახვას სჯობს ამ ამბავს დაკამყარებდეთ.— გერტრუდაც, შენს შეიღს შენც ადენე ერთგულად თვალი.— ამ საფლავს, მგონი, დასჭირდება ცოცხალი მსსვერბლი... სჯობს მოთმინებით ვიმოქმედოთ, იმედი ვზარდოთ— მალე დადგება ჩვენთვისაც ხომ მშვიდობის წამი.

სურათი II

(დიდი დარბაზი)

(შემოდინ ჰორაციო და ჰამლეტი.)

ჰამლეტი.

გმარა ამავედ ღაზარაკი. ასლა სსვას გეტყვი. ხომ გასსოვს ყველა, რაც გაამბე?

ჰორაციო.

მასსოვს, ბატონო.

ჰამლეტი.

გამიტყდა ძილი, გულს მჭენჭნიდა რაღაც ვარამი, სკედა მომაწვა მეტად მიმიე, თითქო სულ-ფუნში ბორკილი მქონდა მე გაყრილი ავაზაკისა. წამოვტი ჩქარა... დაილოცოს იგი სიჩქარე... ეს უნდა გითხრა, ჰორაციო,—სშირად განზრახვა მოფიქრებული ყოველის მსრით უქმად ჩაკვილის და გეშეულის მხოლოდ აჩქარებით საქმის დაჭერა. ეს მოასწავებს რომ განგება თვით აწყოებს საქმეს, რა გზასაც უნდა ავირჩეუდეთ.

ჰორაციო.

ჭეშმარიტია.

ჰამლეტი.

მსწრაფლად ჩავიციე მე სამეზავრო ტანასამოსი, გამოველ ჩემის ოთახიდან და სობნეღში სელის-ფათურით ძებნას მოვეუე, მივაგენ კიდევ იმთ საბუთებს, გტარე სელი ჩუმად დაბარუნდი ჩემსავ ოთახში. დამავიწვა შიმში სრდილობა და უკრძალვლად უმთავრესი ქალადი გავსენ. ამოვიკითხე იმ ქალადში მე, ჰორაციო,

ამ უმცირესს მე ვას სთავაზობ. იქ ჩაწერს
 მკაცრი ბრძანება—ვითომ იმით გამოწვეული,
 რომ ეს ინგლისის და დანიის კეთილ-დღეობას
 მოუხდებოდა; ვითომ ჩემი სინტოცსლე იუოს
 შიშის აღმძრავი საფეთხობელა მთელის ერისთვის—
 იგი ბრძანებდა: წაიკითხავთ რამწამს ამ ქალაქს,
 ნუღარ ადრეკობთ თვით ჯალათსაც ცულის გალესას
 და ჰამლეტს მუისვე თავი ტანით განაშორეთო.

ჰორაციო.

მკაცრს რას ბრძანებთ?

ჰამლეტი.

აი თვითონ იგი ბრძანებდა;
 როცა დრო გქონდეს, წაიკითხე. ახლა არ გინდა,
 ისიც გაიგო, მე რა ვქმენი.

ჰორაციო.

გთხოვთ, რომ მიბრძანოთ.

ჰამლეტი.

რაკი მათ სწავლათ ჩემი ასე მასეში გაბმა,
 გონებაც ჩემი სისწრაფითა შეუდგა საქმეს,
 ვიდრე ამ საქმეს გაკისრავდი, მოვიანებდი:
 დავჯექ, დავწერე სხვა ბრძანება საუკეთესოდ—
 მე უწინ თუმცა, ვით დიდგაცებს აქვთ ჩვეულებად,
 სუფთად წერასა ვთავილობდი, ვნდობლობდი კიდევ
 გადავიწყებას, მაგრამ იმ დროს ეს სელოგნება
 გამოვიყენე. რა დავწერე, გინდა, შეიტყო?

ჰორაციო.

დიად ბატონო.

ჰამლეტი.

დიდი თხოვნა თვით სულმწიფის მხრივ,
 თუ ერთგულება აქვსო ჩემი ინგლისთ სამეფოს,
 თუ სურს ბუნასავით სიყვარული ჰქვამდეს მუდამ
 ორ ქვეყნის შორის, მეგობრობა განმტკიცდებოდეს
 და მშვიდობას ედგას მუდამ თავთავთ გვირგვინი—
 კიდევ სხვაც იყო ამისთანა ფიცი, ვედრება—
 რამწამს ამ წერილს გადავიტახავთ, მუისვე მომტანნი
 მოაკვლევინეთ, ვითარების განუხილავად
 ისე სწრაფად, რომ არ ჰქონდეთო მონახების დროც.

ჰორაციო.

როგორ დაბეჭდეთ მერე იგი?

ჰამლეტი.

კიდევ კვ არის,
 რომ მაგაშიაც შემიწია თვითონ განკება:

მე ჩემ ქისაში მამიჩემის ბუკადი მეღო,
 რომლის ყალბობედ გააკეთეს მეფის ბუკადიც.
 ჩემი წერილი გადავკვეთე მორეკავით,
 შედ-წავწერე, დაბეჭდე და იქვე ჩავედე.
 ისე დავტყავლე რომ გერანგის ეს ვერ შეიტყო.
 მორე დღეს სომ მეგობრებთან ბრძოლა მოგვიხდა
 და რაც შეგვემთხვა, ყველა იგი შენ დაწვრილებით.

ჰორაციო.

მას რომენგანც და გილდენსტრენსა კვ მისცა ბედმა?

ჰამლეტი.

მანც ისინი მაგვარ საქმეს სუნით ეძებდნენ
 და სინდისიც არა მტანჯავს იმათ გულისთვის,—
 მეტიწრასა დაბრალონ მათი დაღუპვა;
 საშიში არის როდესაც სუსტ-ბუნებანი
 ჩაუვარდება შუაში ორს მოპირდაპირეს,
 მოპირდაპირეს ძლიერს, მედგარს, ხმალ-ამოწვენილს.

ჰორაციო.

დამერთო მაღალო, რა სულმწიფის სულში ჩავციკავდი!

ჰამლეტი.

ესლა სომ მანც ცხადი არის, რაც მევეს ვაღაღ:
 იგი, ვინც მოჰკლა მამიჩემი, გამოიყვანა დედა,
 ვინც გამოიტყუნა მე იმედი მეფედ აღჩვეის,
 ვინც მანქანებით სასიკვდილოდ მასე დამიგო,—
 ნუ თუ არ არის იგი ღირსი, რომ ამ მარჯვენით
 ესრედ დიადი ბოროტება გადავუსადო?
 განა გარგია, ამ იანამ ჩვენს ბუნებაში
 დაისადგუროს და სასარულ გესლად ტადგემძენს?!

ჰორაციო.

შეგვეღია აცნობებენ მალე ინგლისით,
 თუ ვით გათავდა მინდობილი მაგისგან საქმე.

ჰამლეტი.

ინგლისით მალე აცნობებენ, მაგრამ იმ დრომდე
 კიდევ მაქვს ვაღა: ვაცნო სინტოცსლეც მალე ესპობა;
 ხშირად ამისთვის კმარა თვალის დახამხამება.
 მე ამას ვწუხვარ, ჰორაციო, რომ წელან ლაერტს
 თავ-დავიწყებით ვაწვენიე, მას თანა-ვუგრძნობ,
 რადგან მის სვედრში სარეკსავით ჩემს სვედრს ვხედავ-
 მე მსურს მოვიგო მისი გული და თუ გაცნაწრდი,
 ეს გაცნაწრება, დამერწმუნე, გამოიწვიას
 მისგან სიტუებით მწუხარების დაფერადება.

მ ო თ ს რ ო ზ ა ნ ი

შ უ რ ის ძ ი ე ბ ა კ ო რ ს ი კ ა ნ ე ლ ის ძ ა ლ ის ა .

(მოხრობა გი დე მოპასანისა)

სავერინის ქერივი სცხოვრებდა სოფელ ბონი-ფაჩიოში ერთად თავის შვილთან. სავერინიანთ სახლი აწოლილი იყო ერთს მალალს მთის წვეროზედ და ამაყად გადმოსცქეროდა ხელ-უხლებელს ტყეს და მის იქედ ფართოდ გაშლილს ზღვას.

ქერივი სავერინისა მარტოდ მარტო იყო, საზრდოს აძლევდა შვილი, ახალ-გაზდა ანტონიო და სახლს. უღარაჯებდა ერთი უშველგებელი გამხდარი ძაღლი, სახელად „მურა“. ახალ-გაზდა ანტონიო და „მურა“ ხშირად დადიოდნენ სანადიროდ.

ერთხელ ანტონიოს და მის ამხანაგს ნიკოლოზ რაეოლატის ჩხუბი მოუვიდათ და ამ უკანასკნელმა მტრულად, მოპარვით მოკლა ახალ-გაზდა ანტონიო სავერინი და ამის შემდეგ მახლობელ კუნძულზე სარდინიაში გაიქცა.

როდესაც საბრალო დედამ დაინახა თავისი შვილი, რომელიც გამეღვლეებმა მიუტანეს, დედას ტირილი და ქვითინი არ დაუწყევია, ის მხოლოდ გაშტერებით შეჰყურებდა. შვილის უწყალოდ გააბობილს მკერდს და თითქოს არ გრძნობდა რა უბედურობა მოსულა მის თავზე. დიდ ხანს იყო ამ მდგომარეობაში საბრალო დედა, ბოლოს აიპყრო თვალები ზეცისაკენ და აღთქმა მისცა მკვდარს შვილს, რომ შური ეძია. დედამ მადლობა გადაუხადა შვილის მომტანთ, აიღო შვილის ცხენდარი, შეიტანა თავის ოთახში, დაჰკეტა კარები და გულ-გასაგმირაფი ქვითინი მორთო „მურამაც“ საშინელი ღმუილი დაიწყო. საზარელი იყო ეს სურათი.

ანტონიო პირველის შეხედვით მიძინებულს ჰგვანდა, ხოლო სისხლით გასერილი და ზედ ტანზედ მიკრული პერანგი აშკარად ამტკიცებდნენ, რომ იგი ამიერიდან არ ითვლებოდა ამ სოფლის მცხოვრებად. დედამ მოთქმა დაიწყო. ძაღლი გაჩუმდა.

— ოჰ! ჩემო შვილო, ჩემო პატარავ, მე გადაუფხი შენს მკვლელს, მე დავამშვიდებ შენს სულს, შენ ფიქრი ნუ გაქვს ჩემო ბავშვო, შენ მშვიდობიანად დაიძინე, მე კი შურს ვეძიებ, ვეძიებ, თუნდაც თვით ჯოჯოხეთმაც წინამდღევობა გამიწიოს... შენ ფიქრი ნუ გაქვს ჩემო პატარავ, ჯავრს მე, მოვიყრი შენს მკვლელზე.

ძაღლმა კი ისევ საზარელს ღმუილს მიჰყო, — დე და ტიროდა და ამ რიგათ გაათენეს ორივემ მთელი ღამე. მეორე დღეს დედამ და ერთგულმა ძაღლმა დამარხეს თავისი მანუფეშებელი ანტონიო და რამდენიმე ხნის შემდეგ ანტონიოს მკვლელობა ყველას დაეწყებულ იქონდა.

ანტონიოს შემდეგ საბრალო დედას არაფერ დაჩვენია, არც შვილი, არც შორეული ნათესაეი და ამიტომ შურის ძიება მარტო თვითონ უნდა ეკისრნა. თეთრი კუნძული ზღვის მეორე ნაპირზედ ყოველთვის თვალ წინ ელანდებოდა საბრალო დედას. ანტონიოს მკვლეელი სცხოვრებდა სოფელ ლონგოსარდოში, სადაც განსაკუთრებით იმალებოდნენ ყველა ავაზაკები და კაცის მკვლელები, მხოლოდ ამ ჯურის ხალხით იყო დასახლებული ეს სოფელი. აქვე, როგორც წინეთ ვსთქვით, იყო დამალული ნიკოლოზ რაეოლატი.

მარტოდ მარტო დაობლებული ანტონიოს დედა ყოველ ცის-მარი დღე იჯდა პატარა ფანჯარასთან და შეჰყურებდა ხსენებულს სოფელს და თან შურის ძიებაზე ჰფიქრობდა. დედამ შეჰფიცა შვილის ცხენდარს შურის ძიება და უნდა აასრულოს კიდევ. დიან უნდა აასრულოს— მოსვენება დაეკარგა, დღისით სულ იმაზე ჰფიქრობდა, ღამეებით არ იძინებდა, მხოლოდ ერთის ფიქრით, ერთის სურვილით გამსქვალული იყო მისი გონება; არც „მურა“ იყო დამშვიდებული. მის აქეთ, რაც პატრონი მოუტკლეს მურა ყოველთვის შინ არის და საზარლად შეკვამუის ხოლკე. როგორც დედის გონებაში, ეგრეთვე ძაღლის გონებაშიაც მხოლოდ ერთი და წადლი ტრიალებდა— შურის ძიება.

და აი ერთხელ საღამოს, სწორედ იმ დროს როდესაც „მურა“ ჩვეულებრივად აცხადებდა თავის მწუხარებას, ანტონიოს დედას თავში მოუვიდა ერთი საშინელი აზრი, საზარელი განზრახვა, შემადრწუნებელი შურის-ძიება. იგი დიდ ხანს ჰფიქრობდა, მთელი ღამე არ დაუძინია და გათენდა თუ არა მაშინათვე გასწია ეკლესიაში; აქ მხურვალედ ლოცულობდა და ევედრებოდა ღმერთს, რომ ძალა მიეცა მისთვის— განზრახვას აღსრულებისათვის, შურის ძიებისათვის.

ამის შემდეგ დედა შინ დაბრუნდა აიღო ერთი ძირ გამოვარდნილი ბოჭკა მაგრად ჩაარქო დედა-მიწაში, პალოებით დაამაგრა, ზედ მიაბა „მურა“ და თვითონ სახლში შევიდა. იგი დიდ ხანს დადოდა

თავის ოთახში და რაღაც გაშმაგებით შეჰყურებდა იმ მხარეს, სადაც იმყოფებოდა მისი შვილის მკვლელი, ნიკოლოზ რაფოლატი.

მურა კი მთელს დღე და ღამეს საცოდავად ღმუროდა. მეორე დღით ღვამ წყალი მიუტანა, მაგრამ საკმელად არაფერი მიუტია, არც ძვალი გადაუღდო. გავიდა კიდევ ერთი დღე. ძაღლს არაფერი ეჭამა. მესამე დღეს მურას თვალები ჩასისხლებოდა, ბალანი აბურძმენოდა და გაშმაგებით ცდილობდა თოკის გავლევას, მაგრამ ვერ მოეხერხებინა და ეს უფრო აბრაზებდა. მოხუცებულმა ქალმა კიდევ არაფერი არ აჭამა! ძაღლი თითქმის გაგიჟებული იყო. ასე გაიარა მთელი დღე და ღამე.

მეექვსე დღეს ღვამ მონახა ერთი ძნა თივა, მოსძებნა თავის ქმრის ძველი ტანისამოსი-ძონძი, გატენა თივით ამაართა მალალს ჯოხზე, თიხისაგან თავი გაუყევთა, ასე რომ შორიდამ კაცს ემსგავსებოდა. მერე აიღო და „მურას“ წინ მიწაში. დარქო ძაღლი გამტერებული თვალთუყურებდა თავის პატრონს და ღმუილსაც თავი დაანება, თუმცა შიმშილი საშინლად სტანჯავდა. ამის შემდეგ ბებერმა ქალმა გასწია ქალაქში, აქ აღვიდა ერთი გრძელი, წითელი ძეხვი და ისევ უკან დაბრუნდა. ანთო ცეცხლი და ძეხვის მოხრავკას შეუღდა; „მურა“ სრულებით გააგჟა ძეხვის სუნმა და პირ დადარბლებული, თვალ გამხეცებული, იგი საზარელის ხმით, ღრნით და ღმუილით ახმაურებდა მთელს არე-მარეს.

შეწვა, თუ არა ქალმა ძეხვი წამოღდა და შემწვარი ძეხვი კისერზედ მაგრად მოახვია „გაკეთებულს“ კაცს და როდესაც ყველაფერი მზად იყო, მაშინ ღვამ ძაღლიც აუწვა. როგორც ტყვია ისე მივარდა მურა „კაცს“ და გაშმაგებით დაუწყო ყელის გლეჯა. „კაციც“ და ძაღლიც ორნივე ძირს წაიქცნენ და აქ მომეტებული გაშმაგებით და იშტით დაუწყო „მურამ“ ძეხვის ყლაპვა—რამდენიმე წუთის განმავლობაში „კაცის“ კისერისაგან არაფერი იყო დარჩენილი.

ბებერი ქალი კი ჩუმად, რაღაც სიამოვნებით უყურებდა ამ სურათს, მერე წელა მივიდა ძაღლთან და ისევ მიაბა თავის ადგილას. ძაღლი სამი დღეს უჭმელი დარჩა, მეოთხე დღეს ხელ ახლად გამართა ქალმა თავისი უცნაური სადილი ძაღლისათვის და ძაღლი უწინდებურადვე გაშმაგებით დაეცა საჭმელს—„კაცის“ კისერს.

მთელი ექვსი თვის განმავლობაში ზრდიდა ქალი თავის მურას ზემოყვანილის საშუალობით. ძაღ-

ლი თითქმის შეიჩვია და კბილებით ჩხილებით საზრდოს შიგნას. ბოლოს ქალმა ძაღლი სრულებით აუწვა და ხელის გაქნევით მიუსვენა ხოლმე გაკეთებულს „კაცს“—და ამ რიგათ ისე გაწურთენა ძაღლი, რომ როდესაც „კაცს“ ყელზედ ძეხვიც არ ჰქონდა, მაშინაც კი მივარდებოდა ხოლმე „კაცს“ დასაგლეჯავათ, თუ კი პატრონი უბრძანებდა. ხშირად უბრძანებდა მურას ანტონიოს დედა:—„გასწი“! და ძაღლი შურდილივით ეცემოდა „კაცს“ ყელში.

როდესაც საეკრინის ქერივი დარწმუნდა, რომ შურის ძიების წამი მოახლოვებულია, წაიდა ეკლესიაში, ბერი ილოცა, მიიღო შენდობა მღვდლისაგან, ჩაცვა ვაჟ-კაცური ტანისამოსი, რომელიც სრულებით დაფლეთილი იყო, ასე რომ ნამდვილს მათხოვარას, დატაკა ჰგვანდა, ზედ წამოიკიდა ხურჯინი, გაურიგდა მენავეს მეორე ნაპირზედ გადაყვანას, გაიყოლია თავისი „მურა“ და გაემგზავრა სოფელ ლანგოსაზრდოში. ძაღლს აგერ ხუთი დღე იყო რაც არაფერი ეჭამა; ქალს კი ხურჯინში ახლად შემწვარი ძეხვი ჰქონდა და ამ ძეხვის სუნი უფრო აანჩნებდა, უფრო მადას უღვიძებდა საცოდავ მურას. საეკრინის ქერივი ნელ-ნელა მიდიოდა ქუჩებში და რაღაც შიშით გაიყურებოდა აქეთ და იქით. ეღაც გამვლელს ჰკითხა: ნიკოლოზ რაფოლატი სადა სდგასო... გამვლელმა მიუთითა ერთს სამჭედლოზე. რაფოლატი ჩვეულებრივად მოუშაობდა და არხვინად ატარებდა დროებას. ანტონიოს დედა შევიდა კარში და დაიძახა: რეფოლატი აქ ხომ არა სდგას? ნიკოლოზ რაფოლატი მიბრუ და, სწორედ ამ დროს ღვამ მიუწვა მურა და უბრძანა:—აბა, გასწი შესქამე, შესქამე!!

გაშმაგებული ძაღლი ერთს თვალის განხამებამდინ ეცა ყელში რაფოლატს და ორივე ძაღლი და კაცი ძირს წაიქცნენ. რამდენიმე წუთის განმავლობაში რაფოლატი იკლავებოდა და ცდილობდა თავი დაეხწია, ხელებს იპოტირებდა, ფეხებს ატყაპაუნებდა, მაგრამ ყოველივე ამოდ იყო; მურა გაშმაგებით ჰგლეჯდა მის გულ-მკერდს, მის სახეს, როგორც სული დალია, მაგრამ ძაღლი მაინც არეშებოდა, სულ ჰგლეჯდა და ჰგლეჯდა....

ორმა თუ სამმა კაცმა დანახეს, როგორ გამოვიდა რაფოლატის სამჭედლოდამ ეღაც მოთხოვნა და მას უკან გამოჰყვა შავი გამხდარი ძაღლი, რომელიც სისხლში გასერილი იყო.

სადამოს ანტონიოს დედა შინ დაბრუნდა.. იმ
ლამეს დედას მშვიდობიანად და ტუბილად ეძინა.
ციკლოპი.

სომხური თეატრი

წარსულს ორშაბათს სომხურ დრამ. დასმა წარ-
მოადგინა ოთხ მოქმედებიანი კომედია „ქსლანდელი
საყვარული“.

უმთავრეს როლებს ასრულებდნენ ბ-ნი ჩიმიშქი-
ანი ლენერაღის როლს და მირალიანი სტოლონაჩი-
ლნიკის როლს. ორივე მოთამაშემ ხელმოწერულად შეას-
რულეს თავიანთი როლები, მეტადრე კარგათ
თამაშობდა მირალიანი, თუმცა ალაგ-ალაგ სიმ-
ართლეს შორდებოდა, მაგალითად სცენა შერლოთან.
კარგათ შეასრულა თავისი როლი ქ-ნ ზაბელამ, მე-
ტად ხელმოწერულად შეასრულა მსახურის პატარა რო-
ლი ბ. აბელიანმა. ამ ახალ-გაზდა არტისტს ნიჭი აშ-
კარად ეტყობა და, თუ თავის როლებში გამოუშვებს,
იმედია რომ ბ-ნი აბელიანი ერთ სასარგებლო არ-
ტისტად შეიქმნება სომხურ დრამატულ დასისა
თვის.

მოსწრებული სიტყვა.

გურულს ქართლში ჩასვლა მოუხდა. ერთხელ სო-
ფლად მიმაჯღმა შესედა, რომ ვიღაც კაცი მიწიდან ძვრ-
ბა. გურული გაოცდა, დააკვირდა ადგილს და შენიშნა
მიწიდან კვამლიც ამოდიოდა და ხმაურობაც ისმოდა. გა-
კვირებულს გურულს არც მოჰგონებია თუ შეიძლებოდა
მიწაში სასლის გაკეთება და ოჯახობით ცხოვრება, და
ჟურ მაკსაღმა და შერე დაკეთის მისი ჩაჭური ტანისა-
მოსით არა მასზე ნაკლებ გაოცებულს, მიწური სასლი-
დამ ამოსულს ქართლელ გლეხს:

— გამაჩვენებ შენი ძამია? რა ამავია საქიანს?
ზაბუა-ჩემი რას შერება? ჩემი დეამთილი რაგორაა?

სურგეა მესს და ბ. უ—ს საუბარი ჰქონდა ქარ-
თულ სინონიმებს. სურგემ სვავთა მრავალთა მაგალი-
თთა შორის მოიყვანა სიტყვა „კასი“ და დაკეთის:
თქვენში სომ არ იტან ეს სიტყვაო.

— ვაჰ, არც მე ვიტყვი აქამდე. „კასი“ ვითომ
და რა შეილი სიტყვა, „გოგრა“ უნდა, გოგრა!

— არა, ბ. „კასი“ უკეთესია; გოგრა სომ თავ-
სა ჰქვია:

— ჩვენში, იოსუნჯა დაბაისულმა ბ. კასის ჰქვია,
და თქვენში—თავსა!

— აგრეთ არის, მაგრამ ახლა ეს მითხარი ბ., სი-
სწრათით მიაყოლა სურგემ—ჩვენი კვახი სვავთან თუ
თქვენი გოგრა?!

ჩ.

«თმბრის» ფოსტა.

ახალ-სენაკში ბ—ნს... ოტთან... თქვენი ორი ლექ-
სი მივიღეთ, დასაბუჯდათ გამოდგებიან, ხოლო უფოდ უნდა
შეგვატყობინოთ თქვენი სახელი და გვარი, წინამდღევ შემთ-
ხვევაში ლექსებს ვერ დაბუჯდავთ. „თეატრის“ პირველ გვე-
რდზე ავტორთა წერილების შესახებ, გვონებთ, ვრცლად და გ-
საგებად არის მოხსენებული...

ბ—ნს დ. ბას.—შეიღეს. თქვენი წერილი ვერ დაი-
ბუჯდა.

პარიზი ბ — ნს ბ. ყაიფიანს. თქვენი ზოგიერთი წერილები
ვერ დაბუჯდება... დიდად დაგვაგალებთ თუ პატარა მოთხო-
ბებს გამოგვიგზავნით.

ბ—ნს ტ—შეიღეს თქვენი ლექსები დასაბუჯდათ ვერ
გამოდგება.

ბ — ს ჩ — კ — ს. მოთმინება იქონიეთ, მოთმინება!...

ბ — ნს რ. თქვენი წერილი მეტად პირადი მიმართულ ე
ბისა და ამიტომ არ ვბუჯდავთ.

ბ — ნს სოფლის მასწავლებელს. ჩვენ დიდათ ვწუხ-
ვართ, რომ პედერელის გაგრძელების ბუჯდავს, ვერ ვანერნებთ...

ქეთანიში. ქუთათურს „კამლეტი“ მალე გამოვა
ცალკე წიგნად და მაშინ გირჩევთ შეიძინოთ, თორემ ესლა ზო-
გიერთი ნუმრები არა გვაქვს.

ქ — ბ — ს ანსტანას თ — დ — რ — მისას გამოდლობთ
გამოგზავნილისათვის, ყველაფერი დაბუჯდილი იქნება.

სტანცია სეფსაში, თეოდ. თავ — მესსს. მივიღეთ
თქვენი წერილები. დიდს მადლობას მოგახსენებთ; თავის დროზე
დაბუჯდილი იქნება. იმედი გვაქვს შემდეგისათვის არ დაგვი-
ვიწყებთ.

რედაქტორ-გამომცემელი ვ. აბაშიძე.

გ ა ნ ც ხ ა ლ ე ბ ა ნ ი

დედა-ენა ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, მისთვის გამოცემა, შეცვლილი და შევსებული, დაიბეჭდა და ისუიდება გამომცემლის გრიქუროვის მაღაზიაში. ამ ახალის გამოცემის ანბანი თითქმის ხელ-ახლად არის შედგენილი და მასში ჩამატებულია საწერი დედანი, პირველ ხანში სახმარებელი. პირველი საკითხავი წიგნი შევსებულია ახალი სავარჯიშოებით, მოთხრობებით, ლექსებით და სურათებით, გარდა ამისა შეცვლილია რედაქციის ზოგიერთა წინანდელი მოთხრობისა და ლექსებისა. წიგნის მეორე—სადმართო ნაწილი იპყრობს პირველის წლის კურსსა ორივე აღთქმას მოთხრობისას, სურათებ ს. სადმართო მოთხრობები თავდება წმიდა წინაშე ცხოვრების და მოქმედების მოკლე აღწერით, რომელიც სურათით არის შემკობილი. წიგნი წინანდელს გამოცემაზე ერთი თაბანი, იუნ 32 კვერდით, დიდი, მაგრამ ფასი კი შეუცვლელად ერის დარჩენილი. გამომცემელი გრიქუროვის მაღაზია იყოფება კუკიის ხიდის ყურთან, ბადის პირ-და-პირ. (5—5)

ბეჭდება და სექტემბრის პირველ რიცხვებში გამოვა,—

„ქართული წერის დედანი“

გ. გაბაიჭაძისა.

(გამოცემა ი. მურადოვისა)

წერის დედანს შეადგენს: 1 მსსვილი გადაუმეული ხელი ბადეში თავის ელემენტებით; 2 დანატარაკებული საშუალო მერგალი ხელი უბადოდ ოთხს საზში; 3, გადამული სწორედ (აღმაცურად) ნაწერი ნუსხური ხელი სამს საზში და 4 გადასრილი (наклонный) გაკრული ნუსხური ხელი ბადეში—ჟერ გადაუმეულად და შემდეგ სამს საზში გადასებით.—დედანს აქვს სულ 24 გვერდი. დედანის ფასი—30 კაპ. ვინც ოცდაათს ანუ მეტს იყიდის ეტყემს. დაეთობა 24 კაპ. (3—3)

ქალს, რომელსაც აქვს შესრულებული სწავლა ჰეტერბურლის ინსტიტუტში, წმიდის ეკატერინისა, ჰსურს იუოლიოს შავირდები, ასწავლოს ან გაამოწებინოს ეოველს საგანსე, ანუ ენებსე: ფრანციცულსა და ნემეცურსე.—იკითხეთ: მისაილოვის ქუჩაში, სახლი № 82, ერისთვისას.

ჩვეულებრივ წინა წლებისა ამ მომავალი მოგების 1 სექტემბრის 5,00 სახელმწიფო მოგებანი შეიძლება შესყიდული იქმნენ დრო გამოშვებითი ფულის შეტანით 31 აგვისტომდე. ბილეთების ნუმრებს ტელეგრაფებით შევატყობინებთ. ბილეთების შეიძველებს ქმეუძლიანთ, თუ მათი სურვილიც იქნება, ჩაეწერონ თუნდაც მარტო სექტემბრის მოგებაში. ბილეთების დაწვევა ღირს 45 კაპ. გარეთ მცხოვრებლებს 17 მანეთის გამოგზავნის შემდეგ დაუოვნებლად გაეგზავნებათ მოწმობა ბალეთების სერიის №-ითა. თხოვნა შეუძლიანთ მოგვმართონ, აგენტს ბანკის ფირმისას „კენრის ბლოკი“ ბ-ნს შ. მაღიშკეს ქალ. თბილისში, გოლოვინის პროსპექტი, ჰაპროოსის მაღაზია „იკერიაში“ დილის 9 საათიდან 1 საათამდე და სადამოს 5 საათ. 8 საათამდე.

ვასწავლი ფრანგულს ენას ქართულის საშუალებით. საკლასო რეპეტიციონებსაც ავიღებ. ჰეტრე მირიანაშვილი ადრესი „თეატრის“ რედაქციონში.